

4.1 Hlavní zjištění

- ČR patří k zemím, kde se s formálním hodnocením ze strany ředitelů škol setkávají všichni učitelé. Výrazně nadprůměrný podíl učitelů se dále setkává s formálním hodnocením od členů týmu vedení školy a od externích subjektů.
- Formální hodnocení učitelů ze strany ředitelů škol je v ČR nejčastěji založeno na hospitacích ve třídě (četnost těchto hospitací je nadprůměrná ve srovnání s ostatními zeměmi).
- V zúčastněných zemích pracují dvě třetiny učitelů ve školách, jejichž ředitelé vypověděli, že formální hodnocení učitelů nikdy nevede k změnám ve výši platu či vyplácení odměn. V ČR je to jen 6 % učitelů, což je nejméně ze všech zúčastněných zemí. Oproti tomu pozitivní dopad zpětné vazby na plat či finanční odměny byl v ČR zjištěn u jedné čtvrtiny učitelů, přičemž tato hodnota odpovídá průměru zúčastněných zemí.
- Napříč zúčastněnými zeměmi pracuje téměř 80 % učitelů ve školách, kde nedochází k materiálnímu postihu učitelů, jejichž výkon je hodnocen jako špatný. V ČR je tento podíl poloviční (39 %).
- Nějakou formu zpětné vazby ve svém stávajícím zaměstnání obdrželi téměř všichni učitelé v ČR. Nejčastěji tuto zpětnou vazbu poskytují ředitelé škol a další členové týmu vedení školy.
- Nelze potvrdit, že by se začínajícím učitelům v ČR dostávalo různých forem zpětné vazby častěji než jejich zkušenějším kolegům.
- U více než poloviny učitelů v ČR došlo v důsledku zpětné vazby k pozitivním změnám v oblasti jejich sebedůvěry jako učitele, uspokojení z práce a také jejich motivace. V ostatních zemích byl nicméně tento podíl významně vyšší.
- Podíl učitelů, kteří zaznamenali ve svém zaměstnání pozitivní dopad zpětné vazby na kariérní postup a profesní vzdělávání je v ČR v porovnání s ostatními zeměmi jeden z nejnižších.
- Více než polovina učitelů v ČR potvrdila pozitivní vliv zpětné vazby na výukové postupy a také na způsob organizace práce se třídou. Necelá polovina z nich se i přesto domnívá, že hodnocení učitelů a zpětná vazba mají jen malý vliv na to, jak učitelé v jejich škole vyučují.
- Třetina učitelů v ČR považuje hodnocení učitelů a zpětnou vazbu pouze za činnost prováděnou s cílem splnit administrativní požadavky. Tento zdánlivě vysoký podíl je ve skutečnosti mezi zúčastněnými zeměmi druhý nejnižší.

V této kapitole budou představena hlavní zjištění z oblasti formálního hodnocení učitelů a poskytování zpětné vazby učitelům v jejich práci. Koncepční rámec šetření TALIS 2013 považuje oblast hodnocení a zpětné vazby za jeden z klíčových faktorů, které pozitivně ovlivňují podmínky pro efektivní výuku. Ačkoli je obtížné prokázat přímý dopad hodnocení a poskytování zpětné vazby na výsledky žáků, výzkumy dokazují jejich pozitivní přínos v několika oblastech. Hodnocení učitelů a poskytování zpětné vazby napomáhají identifikovat silné a slabé stránky ve vyučovacích postupech učitelů, čímž následně ovlivňují výukovou praxi ve třídě, od níž se odvíjejí výsledky žáků. Rovněž napomáhají šíření příkladů dobré praxe ve škole a podporují komunikaci a spolupráci učitelů. Výzkumy potvrdily, že konstruktivní zpětná vazba s prvky formativního hodnocení může hrát důležitou roli v profesním rozvoji učitelů, a předchozí vlna šetření TALIS 2008 ukázala, že také pozitivně ovlivňuje spokojenost učitelů v jejich zaměstnání.²⁵

25 viz Koncepční rámec šetření TALIS 2013